

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет радіоелектроніки

Факультет Комп'ютерних наук

Кафедра Медіасистем та технологій

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. декана факультету КН

Олег ЗОЛОТУХІН

(Особистий підпис Власне ім'я ПРИЗВИЩЕ)

“ 02 ” вересня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВБ 2.19. Основи технологій та дизайну пакування

(шифр і назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

спеціальність 186 Видавництво та поліграфія

(код і назва спеціальності)

Освітньо-професійні програми:

Видавничо-поліграфічна справа

(повна назва програми)

Харків – 2025 р.

Розробник: Юлія БОКАРЄВА, ст. викладач каф. МСТ

Галина ЖЕРІХОВА, ст. викладач каф. МСТ

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри МСТ
Протокол від «27» червня 2025 р. № 15

Завідувач кафедри МСТ

Жанна ДЕЙНЕКО
(Власне ім'я, ПРИЗВИЩЕ)

Схвалено методичною комісією факультету КН
Протокол від «27» червня 2025 р. № 8

Голова методичної комісії

Олексій ЛАНОВИЙ
(Власне ім'я, ПРИЗВИЩЕ)

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС 3,5	Вибіркова	
Змістових модулів 2	Рік підготовки:	
	3-й	3-й
курс. робота (проект) ____	Семестр	
Загальна кількість годин 105	5-й	5-й
	Навчальні заняття:	
Мова навчання українська	1) лекції, год	
	16	4
	2) практичні, год	
	-	-
	3) лабораторні, год	
	20	12
	4) консультації, год	
	6	13
	Самостійна робота, год	
	48	76
	в тому числі: 1) РГЗ та КР, год	
	2) курсова робота (проект), год	
	Вид контролю: залік	

2 МЕТА ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ З ЇЇ ВИВЧЕННЯ

2.1 Мета навчальної дисципліни

Метою дисципліни «Основи технології та дизайну паковань» є ознайомлення й набуття студентами необхідних знань з основ теорії проектування та художнього оформлення споживчого пакування, ознайомлення з естетикою сучасного брендування споживчого пакування та його візуалізації, та візуалізацію проекту споживчого пакування для різних вікових споживчих аудиторій з дотриманням існуючих стандартів..

У результаті вивчення курсу «Основи технології та дизайну паковань» студенти мають знати методи виразної візуалізації естетичної та обов'язкової інформації на споживчих пакуваннях і вміти образно мислити створюючи цікаві комунікації зі споживачем і майстерно виконувати оригінал-макети паковань з можливістю їх подальшого тиражування, розвивати індивідуальне творче мислення і професійну грамотність.

Аналітичне осмислення, аналіз і систематизація знань, набутих професійних навичок, ознайомлення зі спеціальною літературою та нормативною документацією, рекомендованою викладачем або вибраною відповідно до індивідуальних інтересів, самоконтроль знань в процесі підготовки відповідей на контрольні запитання і завдання, виконання індивідуальних завдань дають можливість студенту всебічно опанувати основні положення дисципліни. Така багатоступенева структура засвоєння сприяє отриманню глибоких і довготривалих знань, виробляє творче, аналітичне мислення.

Дисципліна покликана забезпечити необхідний рівень професійного і загальнокультурного розвитку майбутніх фахівців, розширює світогляд студентів у творчому напрямку, дає основу для творчої співпраці в установах, які займаються сучасною проектною та поліграфічною діяльністю. Знання, які отримані під час навчання, використовуються також у вивченні інших дисциплін, що викладаються на кафедрі.

2.2 Результати навчання:

За результатом вивчення дисципліни студенти повинні:

– ЗНАТИ:

- методи проектування під час створення елементарних об'єктів дизайну паковань;
- методи виразного подання інформації на тривимірних формах;

– основні етапи конструювання споживчого пакування з використанням сучасних комп'ютерних технологій;

– ознаки технологічних процесів, які відбуваються на сучасному етапі розвитку галузі.

– ВМІТИ:

– сприймати утилітарні та естетичні функції споживчого пакування, як засобу візуалізації інформації;

– використовувати системні методи проєктування під час створення об'єктів дизайну споживчого пакувань;

– ефективно вирішувати завдання створення пакувальної проєкції у співпраці з дизайнерами.

– ВОЛОДІТИ:

– методами застосування композиційних прийомів, смислових значень в проєктуванні сучасних споживчих пакувань;

– методами проєктування схем побудови складних серій пакувань і побудови оригінал-макетів для різних способів друку;

– методами візуального контролю оцінки якості споживчого пакування;

– методами аналізу пакування, з точки зору споживчої аудиторії.

Перелік компетентностей:

СК-2. Здатність застосовувати відповідні математичні і технічні методи та комп'ютерне програмне забезпечення для вирішення інженерних завдань видавництва та поліграфії.

СК-3. Здатність застосовувати принципи оброблення, реєстрації, формування, відтворення, зберігання текстової, графічної, звукової та відеоінформації та особливостей її використання для виготовлення друкованих і електронних видань, пакувань, мультимедійних інформаційних продуктів та інших видів виробів видавництва та поліграфії.

СК-4. Здатність робити оптимальний вибір технологій, матеріалів, обладнання, апаратно-програмного забезпечення, методів і засобів контролю для проєктування технологічного процесу виготовлення друкованих і електронних видань, пакувань, мультимедійних інформаційних продуктів та інших видів виробів видавництва та поліграфії.

СК-5. Здатність проєктувати структуру, конструкцію та дизайн друкованих і електронних видань, пакувань, мультимедійних інформаційних продуктів та інших видів виробів видавництва та поліграфії, використовуючи сучасне програмне та апаратне забезпечення, з урахуванням вимог до результату, наявних ресурсів та обмежень.

СК-10. Здатність використовувати сучасні технології проектування, розробки дизайну і оригінал-макетів друкованих і електронних видань за допомогою комп'ютерних видавничих систем, застосовувати засоби автоматизації елементів технологічного процесу.

ПРН-7. Розуміти принципи і мати навички використання технологій додрукарської підготовки, друкарських та після-друкарських процесів, теорії кольору, методів оброблення текстової та мультимедійної інформації..

ПРН-10. Оцінювати технічні характеристики друкованих і електронних видань, паковань, мультимедійних інформаційних продуктів та інших видів виробів видавництва та поліграфії.

ПРН-12. Розробляти, забезпечувати й реалізовувати технологічний процес, обґрунтовано обираючи матеріали, системи контролю якості, апаратно-програмні комплекси, обладнання, персонал та інші ресурси.

ПРН-17. Використовувати сучасні технології проектування, розробки дизайну і оригінал-макетів друкованих і електронних видань за допомогою комп'ютерних видавничих систем.

ПРН-22. Розраховувати параметри проєктованих книжкових, газетно-журнальних, рекламних, електронних видань та іншої продукції.

ПРН-26. Використовувати знання з теорії кольору, методів обробки текстової та графічної інформації, технологій додрукарської підготовки видань, технологій друку та палітурно-брошурувальних процесів для забезпечення якості поліграфічної продукції згідно діючим стандартам.

2.3 Передумови для вивчення дисципліни:

Базується на використанні знань отриманих на дисципліні «Вступ у спеціальність», «Основи графічного дизайну», «Художні основи проектування видань», «Обробка графічної інформації».

3 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Загальні поняття та сучасні завдання споживчого пакування

Лекція 1. Вступ у дисципліну. Загальні терміни

Сучасні ДСТУ у галузі. Поняття пакування та пакування. Тара. Етикетка. Життєвий цикл пакування. Маркування. Основні функції маркування. Обов'язкова інформація про харчові продукти. Шрифт маркування. Товарний знак. Знаки відповідності. Маніпуляційні знаки. Експлуатаційні знаки. Екологічні знаки. Штриховий код.

Лекція 2. Класифікація видів пакувань. Функції пакувань

Основні ознаки класифікації. Різновиди класифікації споживчого пакування. Основні функції пакування. Інформаційна функція. Експлуатаційна функція. Транспортна функція. Маркетингова функція. Екологічна функція.

Лекція 3. Етапи проектування споживчого пакування. Сучасні тенденції.

Конструювання пакування. Планування. Бриф. Планування. Технічне завдання. Художнє проектування. Затвердження у замовника. Кольороподіл та кольоропроба. Мультиплікування. Виготовлення друкарських форм. Друк. Конвертинг. Розфасування. Схема технологічного процесу. Маршрутно-технологічна карта. Сучасні тенденції дизайну споживчого пакування. «Розумне пакування». Дизайн, що закликає. Персоналізація. Доповнена реальність в пакуванні. Пакування з додатковою функцією.

Лекція 4. Основи конструювання. Стандарти у споживчому пакуванні пакування.

Стандартизація. Стандарти форм пакування. Модульність. Уніфікація. Вага товару. Новизна конструкції.

Лекція 5. Ексклюзивність в споживчому пакуванні. М'які види пакувань.

Мас-маркет. Преміальне пакування. Ексклюзивне пакування. Споживче пакування, як арт-об'єкт. Особливості ексклюзивного сегменту. Матеріали для ексклюзивного пакування. М'яка тара. Комбіновані матеріали. Типи пакетів. Бандероль. Етикетка. Кольєретка. Контретикетка. Сашет. Стік. Тетра-пак.

Змістовий модуль 2. Візуальні методи комунікації зі споживачем

Лекція 6. Дизайн-складові пакування: колір, форма; зображення; шрифт

Вплив кольору на споживача. Сезонність. Стать. Матеріальне положення. Кольори для продажу. Характер освітлення. Асоціативність кольорів. Форма, унікальність бренду. Ексклюзивні форми у споживчому пакуванні. Зображення на пакуваннях. Стереотипи у зображеннях. Візирунки, рапорти, симетрія. Фактури. Шрифт. Матеріал як основа дизайну.

Лекція 7. Післядрукарські процеси.

Конвертинг. Лакування. Тиснення. Конгрев. Висічка. Штанцювання. Бігування. Ламінування. Склеювання. Стапелювання. Шрифт Брайля.

Лекція 8. Захист від фальсифікації. Контроль якості

Види фальсифікацій. Засоби захисту споживчого пакування від підробок. Стандарти контролю якості. Вимір кольору. Розтискування. Фарбосприйняття. Приводка фарб. Методи контролю.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лб	конс	с.р.		л	п	лб	конс	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Загальні поняття та сучасні завдання споживчого пакування												
Лекція 1. Вступ у дисципліну. Загальні терміни	2	2					2	2				
Лекція 2. Класифікація видів пакувань. Функції пакувань	8	2				6	10				2	8
Лекція 3. Етапи проектування споживчого пакування. Сучасні тенденції.	16	2		4	2	8	18	2		2	2	12
Лекція 4. Основи конструювання. Стандарти у споживчому пакуванні пакування.	12	2		4		6	11			2		9
Лекція 5. Ексклюзивність в споживчому пакуванні. М'які види пакувань.	4	2			2		2				2	
Разом за змістовим модулем 1	42	10	-	8	4	20	43	4	-	4	6	29
Змістовий модуль 2. Візуальні методи комунікації зі споживачем												
Лекція 6. Дизайн-складові пакування: колір, форма; зображення; шрифт.	15	2		4		9	17			2	2	13
Лекція 7. Післядрукарські процеси	14	2		4		8	18			2	2	14
Лекція 8. Захист від фальсифікації. Контроль якості.	19	2		4	2	11	27			4	3	20
Разом за змістовим модулем 2	48	6	-	12	2	28	62	-	-	8	7	47
Усього годин	90	16	-	20	6	48	105	4	-	12	13	76

5 ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1			
2			

6 ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Проектування м'яких видів пакувань та етикеток з попередньою розробкою брифа	4	2
2	Виготовлення серії стандартних пакувань з розрахунком габаритів	4	2
3	«Проектування серії споживчого пакування розрахованого на дитячого споживача до 12 років	4	2
4	Розробка серії пакувань для канцелярського приладдя з можливістю демонстрації товару	4	2
5	Розробка та виготовлення ексклюзивної серії пакувань	4	4
	Усього годин	20	12

7 САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Історія розвитку пакування, як галузі графічного дизайні	6	8
2	Сучасні паковальні матеріали для споживчого пакування	8	9
3	Ергономіка у споживчому пакуванні	6	7
4	Способи з'єднання елементів картонного пакування	5	8
5	Спеціальні способи друку у споживчому пакуванні	6	10
6	Самостійна підготовка та завершення завдань лабораторних робіт	17	34
	Усього годин	48	76

8 ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Як індивідуальне завдання студенти можуть підготувати графічні роботи за темами, що надаються організаційним комітетом студентських виставок в яких студенти приймають участь у продовж навчання.

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Метод навчання – це упорядкована діяльність викладача і студентів, спрямована на досягнення заданої мети навчання.

В ході вивчення навчальної дисципліни передбачено застосування методів як-от: практичного під час лабораторних робіт, наочного та словесного під час лекцій (традиційні лекції інформаційного виду з використанням проектора, лекції-візуалізації, оглядово-установчі лекції), роботу з навчально-методичною літературою в ході підготовки до занять, застосування новітніх інформаційних технологій в дистанційній формі.

Лекційні заняття більшою мірою орієнтовані на набуття знань. В ході лабораторних робіт відбувається формування умінь і навичок, застосування та закріплення засвоєних знань, перевірка набутих знань, умінь і навичок.

Лабораторні роботи проводяться за загальними умовами, передбачають використання персональних комп'ютерів.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є виконання завдань лабораторних робіт, усне опитування та співбесіда на лекціях та під час захисту лабораторних робіт.

10 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА РЕЙТИНГОВА ОЦІНКА ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

10.1 Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Для оцінювання рівня знань та контролю студентів застосовується рейтингова система оцінювання знань з кредитного модуля, яка складається зі 100 балів. Студенти отримують бали за опрацювання матеріалів лекцій, виконання лабораторних робіт, виконання індивідуального завдання тощо.

Вид заняття / контрольний захід	Оцінка $O_{сем}$	
	мін	макс
Лабораторна робота 1	6	10
Контрольна робота 1	3,6	6
Лабораторна робота 2	7,2	12
Контрольна робота 2	3,6	6
Лабораторна робота 3	9	15
Контрольна точка 1	29,4	49
Контрольна робота 3	3,6	6
Лабораторна робота 4	9	15
Лабораторна робота 5	15	25
Участь у конференціях	3	5
Контрольна точка 2	30,6	51
Всього за семестр	60	100

Основні засоби контролю – виконання лабораторних робіт з відповідями на контрольні запитання, участь у конференціях. Семестровим контролем є залік.

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу, розділ про рейтингове оцінювання успішності студентів (затверджено наказом № 400 від 27.11.2020, п. 2.6 Організація контрольних заходів) для підсумкового контролю у формі заліку для оцінювання роботи студента протягом семестру використовується підсумкова рейтингова оцінка $O_{сем}$. $O_{сем} = \sum O_i$. Оцінка за семестр $O_{сем}$ обчислюється як сума оцінок за різні види занять та контрольні заходи.

10.2 Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для отримання позитивної оцінки:

1. Етапи проектування споживчого пакування стандартних та ексклюзивних конструкцій.

2. Будову композиції та композиційного центру у об'ємних споживчих пакуваннях.

3. Особливості проектування різновидів етикеткової продукції.

4. Законодавчу базу, що регламентує обов'язкову інформацію для споживачів.

5. Особливості проектування дитячих пакувань у залежності від вікової аудиторії.

6. Можливості компоновання елементів пакувальної серії.

Необхідний обсяг умінь для одержання позитивної оцінки.

1. Концептуальне проектування м'яких видів споживчого пакування.

2. Опрацювання існуючих стандартних конструкцій пакувань.

3. Проектування серій споживчих пакувань в залежності від глядацької аудиторії.

4. Проводити додрукарську підготовку файлів розгорток споживчого пакування.

5. Застосовувати навички обґрунтування дизайн-пропозицій.

Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру.

“Задовільно“ D, E (60–74). Студент виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання й майбутньої роботи за спеціальністю, впорався з виконанням лабораторних робіт з дисципліни «Основи технології та дизайну пакувань», передбачених програмою; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповіді на запитання при виконанні лабораторних робіт, при цьому принципів з них може усунути самостійно; завдання лабораторних робіт виконані, запропоновані заходи мають поширені аналогії.

“Добре“ C (75–89). Студент протягом семестру виявив систематичні знання навчального матеріалу з дисципліни «Основи технології та дизайну пакувань» вище середнього рівня, продемонстрував уміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою; засвоїв літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та їх значення для подальшої професійної діяльності. Студент здатний до самостійного використання отриманих теоретичних знань для виконання практичних завдань з дисципліни. Лабораторні роботи виконані на достатньо високому рівні, запропоновані заходи

мають конкретний характер, обґрунтування власних творчих ідей викладається з використанням професійної термінології і в логічній послідовності.

“Відмінно“ А, В (90 – 100). Студент протягом семестру виявляв всебічні та глибокі знання навчально-програмного матеріалу з дисципліни «Основи технології та дизайну паковань», показав вміння вільно виконувати завдання, що передбачені програмою, засвоїв основну та додаткову літературу, яка рекомендована програмою; проявив видатні творчі здібності в розумінні, в логічному, чіткому, стислому та ясному трактуванні навчально-програмного матеріалу; засвоїв основні поняття дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності; постійно використовував допоміжну літературу; завдання лабораторних робіт виконані на високому рівні, має особистий характер та творчий підхід, взяв участь у конференції, обґрунтування впровадження інноваційних заходів викладено повно і в логічній послідовності.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен, курсовий проєкт (робота), практика	заліку
96-100	A	5 (відмінно)	зараховано
90-95	B		
75-89	C		
66-74	D		
60-65	E	3 (задовільно)	не зараховано
35-59 0-34	FX F	2 (незадовільно)	

11 МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

11.1 Базова

- 1 Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів: Закон України від 06.12.2018 № 2639-VIII : діє з 13.05.2022.
- 2 Про охорону прав на знаки для товарів та послуг: Закон України 3689-XII від 15.12.1993 : редакція від 14.10.2020.
- 3 Про затвердження форми, опису знака відповідності технічним регламентам, правил та умов його нанесення: Постанова Каб. Міністрів України від 30 грудня 2015 № 1184.
- 4 ДСТУ 2089-92 Картонна та паперова тара. Терміни та визначення. Чинний від 1993-07-01.
- 5 ДСТУ 2887-94 Пакування та маркування. Терміни та визначення. Чинний від 01.01.1996. Вид. офіц. Київ : ДЕРЖСТАНДАРТ УКРАЇНИ, 1995.
- 6 ДСТУ 3145-95. Штрихове кодування. Загальні вимоги. Чинний від 01.01.1996 Вид. офіц. Київ : ДП «УкрНДНЦ»
- 7 ДСТУ 3147-95. Штрихове кодування. Маркування об'єктів ідентифікації. Форма та розміщення штрихових позначок ЕАМ на тарі та пакуванні товарної продукції. Чинний від 01.01.1996. Вид. офіц. Київ : ДП «УкрНДНЦ»
- 8 ДСТУ 4260:2003 Тара і пакування спожиткові. Маркування. Загальні вимоги. Чинний від 01.10.2004. Вид. офіц. Київ : ДЕРЖСПОЖИВСТАНДАРТ УКРАЇНИ, 2005.
- 9 ДСТУ EN 13427:2008. Пакування. Вимоги щодо застосування європейських стандартів у сфері пакування та відходів пакування. Чинний від 01.01.2010. Вид. офіц. Київ : ДП «УкрНДНЦ»
- 10 ДСТУ EN 862:2005 Пакування. Пакування безпечне для дітей. Вимоги і методи випробування пакування одноразового використання для нефармацевтичних виробів. Чинний від 01.10.2006. Вид. офіц. Київ : ДЕРЖСПОЖИВСТАНДАРТ УКРАЇНИ, 2007.
- 11 Дубініна А. А., Овічіннікова І. Ф. Методи визначення фальсифікації товарів – К.: Видавничий дім «Професіонал», 2010.
- 12 Жубр В.О., Сбітньова Н.Ф. Основи конструювання упаковки з паперу та картону. - Х.: ХДАДМ, 2008.
- 13 Кривошей В.М. Упаковка в нашому житті. – К.: Упаковка, 2001.
- 14 Титаренко Л.Д., Павлова В.А., Малигіна В.Д. Ідентифікація та фальсифікація продовольчих товарів: Навчальний посібник.- Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – 192с.

11.3 Методичні вказівки до різних видів занять

1. Бокаре́ва Ю.С. Основи технології та дизайну паковань: комплекс навчально-методичного забезпечення [Електронний ресурс] / ХНУРЕ; розроб. Ю. С. Бокаре́ва. – Харків, 2017. – 227 с.
<https://catalogue.nure.ua/document=220976>
2. Бокаре́ва Ю.С. Основи технології та дизайну паковань: конспект лекцій. Упоряд.: Ю.С. Бокаре́ва. – Електронне видання. – Харків: ХНУРЕ, 2023. – 93 с.
3. Бокаре́ва Ю.С. Основи технології та дизайну паковань: методичні вказівки до лабораторних робіт [Електронний ресурс]. Упоряд.: Ю.С. Бокаре́ва. – Електронне видання. – Харків: ХНУРЕ, 2023. – 78 с. – pdf 1,83 Мб.
4. Бокаре́ва Ю.С. Основи технології та дизайну паковань: методичні вказівки до самостійної роботи [Електронний ресурс]. Упоряд.: Бокаре́ва Ю. С. – Харків: ХНУРЕ, 2009. – 104 с.